

ONTMOET

Het Stedelijk Gebied Eindhoven, het hart van de Brainport Regio, heeft ruim 500.000 inwoners. Mensen die in en rond Eindhoven wonen, werken en gebruik maken van de voorzieningen van het gebied. 'Ontmoet' verkent vanuit deze invalshoeken de verbondenheid tussen de negen samenwerkende gemeenten in het Stedelijk Gebied Eindhoven.

In deze uitgave zijn de samenhang, de onderlinge verschillen en de identiteit van het Stedelijk Gebied Eindhoven in kaart gebracht. Datagedreven inzichten zijn aangevuld met verhalen van mensen die hier wonen en werken. Zo ontmoet de lezer het Stedelijk Gebied Eindhoven in al zijn facetten.

WONEN

WERKEN

VOORZIENINGEN

ONTMOET — STEDELIJK GEBIED!

BEST EINDHOVEN GELDROP-MIERLO HELMOND NUENEN OIRSCHOT SON EN BREUGEL VELDHOVEN WAALRE

STEDELIJK GEBIED!

EEN PLEK VAN ONTMOETINGEN

In de wetenschap dat samenwerken altijd sterker maakt, hebben negen gemeenten hun krachten gebundeld in het Stedelijk Gebied Eindhoven. Hier is een sterke internationale regio ontstaan met hoogwaardige bedrijvigheid en een prettig woon- en leefklimaat. Het stedelijk gebied vormt, als plek van ontmoetingen, het hart van de Brainport Regio.

RUIMTE VOOR ELKE LEVENSFASE

De gemeenten zijn op een natuurlijke manier met elkaar verbonden, waardoor inwoners en ondernemers zich eenvoudig bewegen tussen de gemeenten. Het Stedelijk Gebied Eindhoven biedt ruimte en voorzieningen voor elke levensfase en de daarbij behorende behoeften.

WONEN, WERKEN EN VOORZIENINGEN

De gemeenten in het Stedelijk Gebied Eindhoven zetten in op oplossingen die passen bij duurzame samenwerking op de thema's: wonen, werken en voorzieningen. Daarvoor zijn al diverse projecten uitgevoerd. Geslaagde voorbeelden zijn de urgentieregeling voor woningzoekenden en het bemiddelingssysteem voor bedrijfshuisvesting (www.1-loket.org).

DOEL VAN DIT BOEKJE

Om de inwoners een betere en duurzame toekomst te bieden, is inzicht in de regio van belang. Dit boekje wil daaraan bijdragen. We maken de onderlinge verbondenheid zichtbaar, als basis voor de verdere samenwerking tussen de gemeenten. Wij nodigen u uit om met dit boekje het Stedelijk Gebied Eindhoven nader te verkennen.

GEÏNTERVIEWDEN

In dit boekje illustreren enkele inwoners hoe de verbondenheid in het dagelijks leven tot uiting komt.

Juliana Drugdova
Expats / Eindhoven

Gerard Kuijs
Ondernemer / Son en Breugel

Lorenzo Goudsmits
Starter / Eindhoven

Dick de Geus
Gepensioneerde / Waalre

WONEN

▶ 8

WERKEN

▶ 20

VOORZIENINGEN

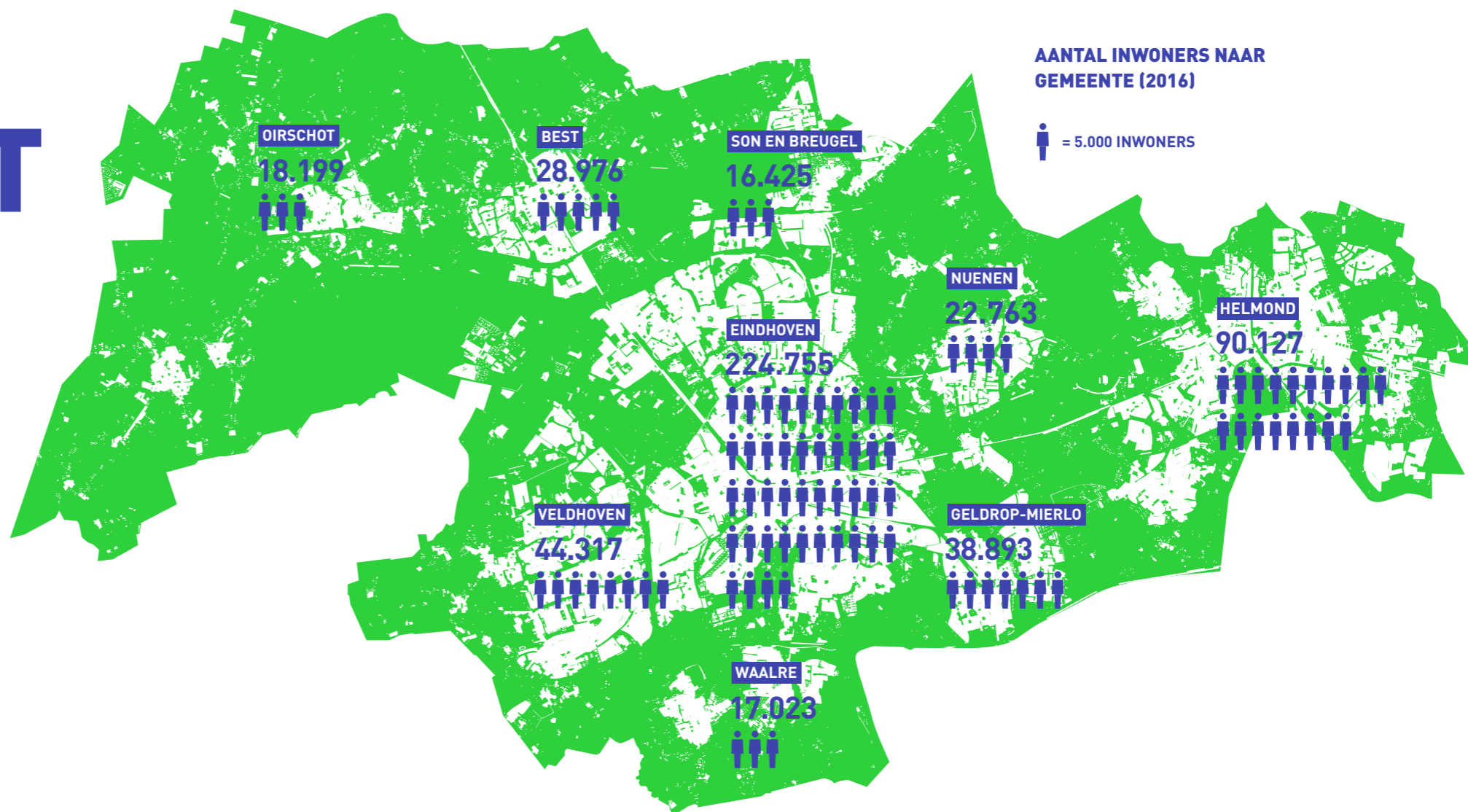
▶ 32

EENHEID IN DIVERSITEIT

RIJKE SAMENLEVING

De diversiteit van de inwoners in het Stedelijk Gebied Eindhoven is groot: het gebied kent maar liefst 156 verschillende nationaliteiten. Daartoe behoren ook veel mensen die wel hun wortels in Nederland hebben, maar niet in het stedelijk gebied, ze zijn later verhuisd vanuit andere delen van Nederland.

Een ander kenmerk is dat veel inwoners blijven wonen en werken in de plaats waar ze zijn geboren. De mensen die wel hun geboorteplaats verlaten, gaan vaak elders wonen en werken in het stedelijk gebied. De meerderheid van de mensen blijft dus duurzaam verbonden met het Stedelijk Gebied Eindhoven.

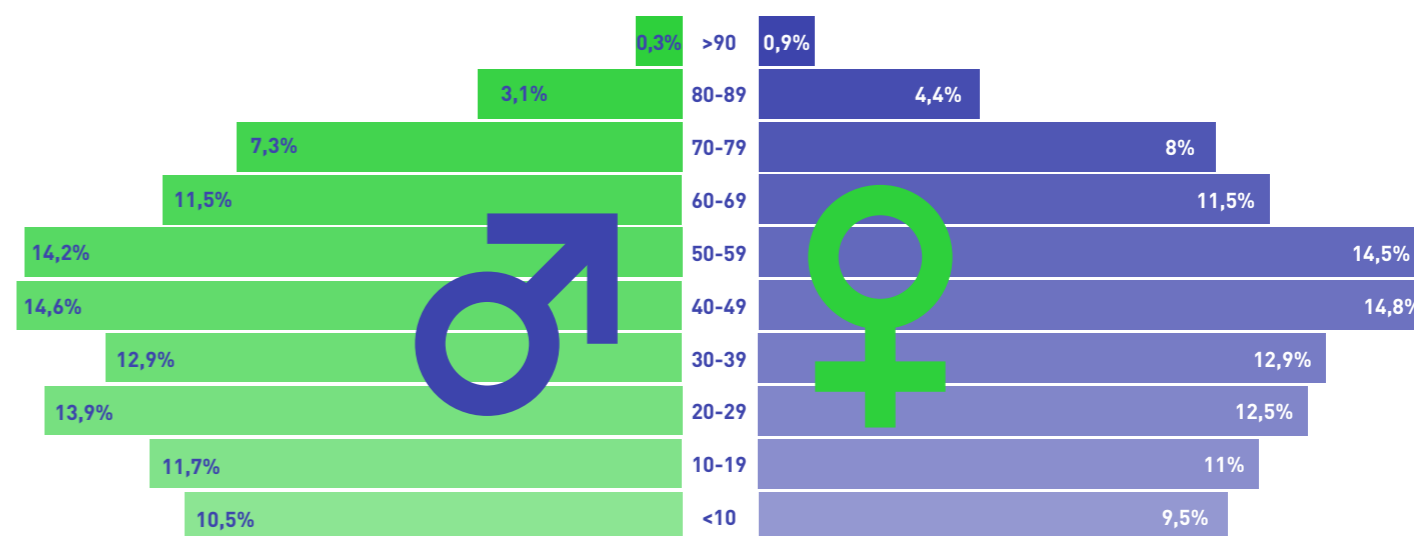
VERSCHILLENDE NATIONALITEITEN BINNEN HET STEDELIJK GEBIED

7% van de inwoners heeft een buitenlandse nationaliteit. De meeste mensen komen uit de EU, Amerika, China, Marokko en Turkije.

501.834
 INWONERS IN HET STEDELIJK GEBIED

INWONERS NAAR LEEFTIJD EN GESLACHT (2016)

TIJD IN BEELD

1825
Aanleg Zuid-Willemsvaart.

1866
Aanleg spoorlijnen en station Eindhoven.

1891
Philips & Co wordt opgericht.

1894
Nedschroef opgericht door familie van Thiel in Helmond.

1918
Door medewerkers van Philips opgericht: de kruidenierswinkel Etos.

1925
Oprichting van DAF door familie van Doorne.

1928
Bouw van Philipswijk.

1932
Opening vliegveld Welschap.

1955
Aanleg A2/A67.

1956
Oprichting Technische Hogeschool Eindhoven.

1966
Evoluon.

1970
Toestroom van arbeiders uit Marokko en Turkije.

2004
Eerste convenant Stedelijk Gebied Eindhoven.

2011
Eindhoven slimste regio ter wereld.

2013
Tweede convenant Stedelijk Gebied Eindhoven.

2016
Brainport erkend als Mainport.

MIGRATIESTROOM

De toestroom van werknemers wordt steeds internationaler. De groeiende bedrijvigheid trok eerst arbeidskrachten uit de directe omgeving aan, daarna ook uit de rest van Nederland en uit Zuid-Europa. Nu vinden technisch hoogopgeleiden uit de hele wereld hun weg naar het Stedelijk Gebied Eindhoven om bij de toptechnologiebedrijven te werken, kennis te delen en ervaring op te doen.

1898
Oprichting van Coöperatieve Centrale Boerenleenbank. Later Rabobank.

1913
Oprichting Philips Sport Vereniging.

1914
Opening Philips Natuurkundig laboratorium te Strijp.

1917
Oprichting Edah in Helmond.

1934
Ontstaan Batadorp.

1936
Opening Stedelijk Van Abbemuseum.

1947
Oprichting Design Academy.

1950
Toestroom van arbeiders uit Zuid-Europa.

1988
Helmond groeistad.

1990
Wereldwijde toestroom kenniswerkers.

1993
Faillissement DAF.

1997
Vertrek hoofdkantoor Philips uit Eindhoven. Start bouw Philips High Tech Campus.

BEDRIJVIGHEID

Met de opkomst van bedrijven zoals DAF, Philips, Nedschroef en de Batafabriek worden, door de bedrijven zelf, veel nieuwe wijken ontwikkeld. De groei en aantrekkingskracht van de bedrijven zorgden voor een toestroom van werknemers en een groeiende welvaart en welzijn voor de inwoners.

INFRASTRUCTUUR

Een goede infrastructuur is een voorwaarde voor economische voorspoed. Dat geldt ook voor het Stedelijk Gebied Eindhoven. Dankzij goede verbindingen binnen zowel het gebied zelf, als met Nederland en Europa, ontwikkelde het gebied zich tot een belangrijke kennisintensieve regio. Om deze positie vast te houden ligt er voor de toekomst een belangrijke opgave op o.a. mobiliteit.

ONZE KRACHTEN BUNDELEN

De negen gemeenten in het Stedelijk Gebied Eindhoven hebben een natuurlijke samenhang; dat wordt ook zo herkend. Het gaat hier over samenwerken en hoe die samenwerking leidt tot een grotere connectiviteit die de regio in zijn geheel ten goede komt. De ontwikkelingen binnen het gebied zijn relevant voor de hele Brainport Regio en de overige mainports, en ze hebben een internationale uitstraling.

HISTORISCHE SAMENHANG

De gemeenten in het Stedelijk Gebied Eindhoven zijn allemaal ontstaan op dezelfde arme zandgrond en kenden vervolgens elk een eigen ontwikkeling. Eindhoven groeide uit tot een grote stad, maar dit had onder andere omstandigheden ook een andere plaats kunnen zijn. De gemeenschappelijkheid heeft ervoor gezorgd dat Eindhoven nooit los is komen te staan van de andere gemeenten. Juist tezamen hebben de

gemeenten een belangrijke rol gespeeld bij het smeden van een krachtige eenheid. De samenwerking heeft een historische basis en biedt alle gemeenten voordelen. Elke gemeente is een schakel in het grotere geheel en vervult zijn eigen rol. Door de hechte samenwerking dragen de gemeenten er aan bij dat het gebied functioneert als een goed geoliede machine. Het belang van een dergelijke goed geoliede machine blijkt ook uit de studie Nederland in 2040 (2014) van het Planbureau voor de Leefomgeving.

Juliana Drugdova

"Er is hier veel dynamiek, de gemeenten organiseren veel activiteiten. Door deze ook in het Engels aan te bieden zouden ze voor expats nog beter toegankelijk kunnen worden."

Gerard Kuijs

"Wij werken in een wereld van internationale samenwerkingsverbanden. Dan gaat het niet over gemeenten, maar om de grotere regio's."

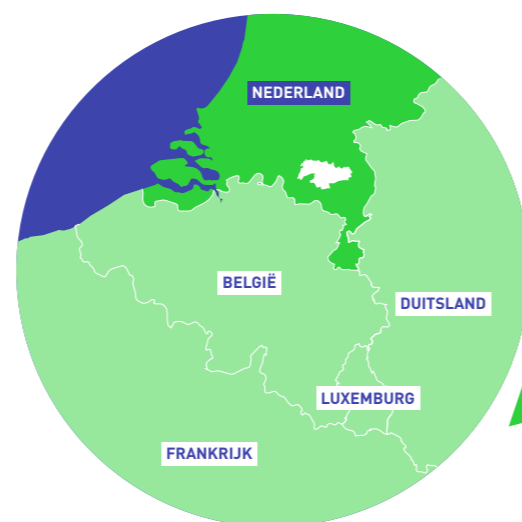
UITSTRALING VAN HET STEDELIJK GEBIED

De producten en diensten uit het Stedelijk Gebied Eindhoven zijn wereldwijd terug te vinden.

Het Stedelijk Gebied Eindhoven ligt in het middelpunt van West-Europa.

Natuurlijke samenwerking met buurlanden en steden.

WONEN

78%

**WOONT IN
VERSTEDELIJKT
GEBIED**

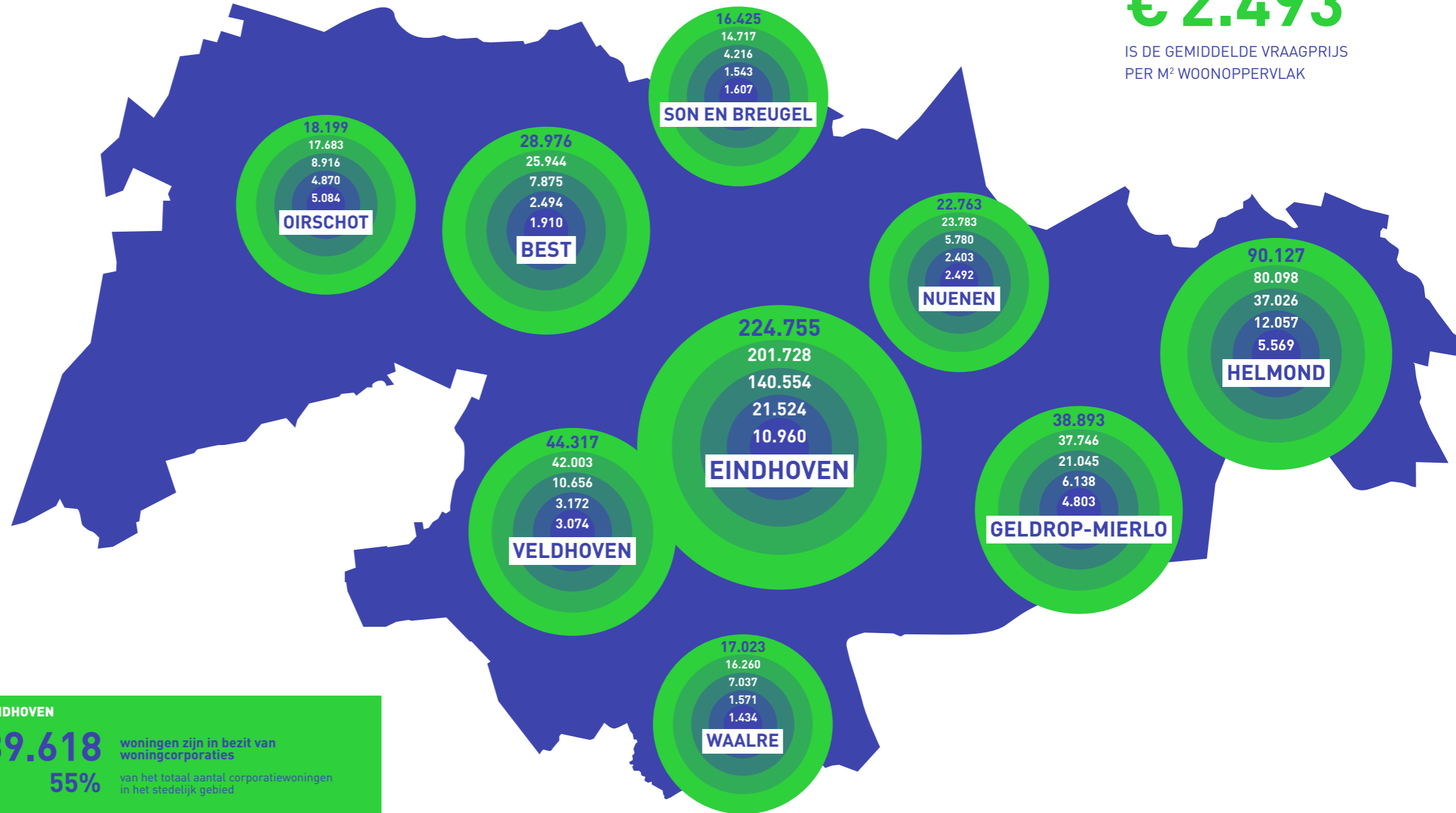
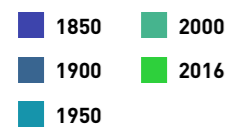
NADER TOT ELKAAR

CLUSTERS VAN KLEINE DORPEN

Kijkend naar de groei van de kernen in de afgelopen honderd jaar is te zien dat deze langzaam maar zeker naar elkaar zijn gegroeid. Geldrop, Eindhoven, Veldhoven en Helmond zijn schoolvoorbeelden van clusters van kleine dorpen die uitgegroeid zijn tot één gemeente. Dit nader tot elkaar komen is een duidelijke trend.

Deze historie van naar elkaar groeien leidt er ook toe dat de inwoners zich gemakkelijk tussen de gemeenten bewegen. Wonen, werken en vrije tijd spelen zich steeds minder in één gemeente af.

OVERZICHT HISTORISCHE ONTWIKKELING VAN HET AANTAL INWONERS PER GEMEENTE

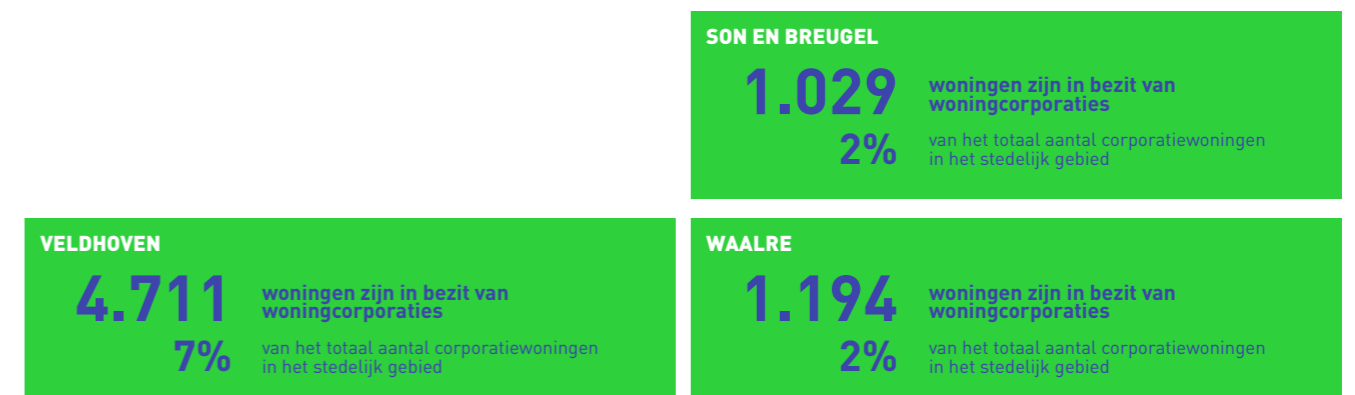
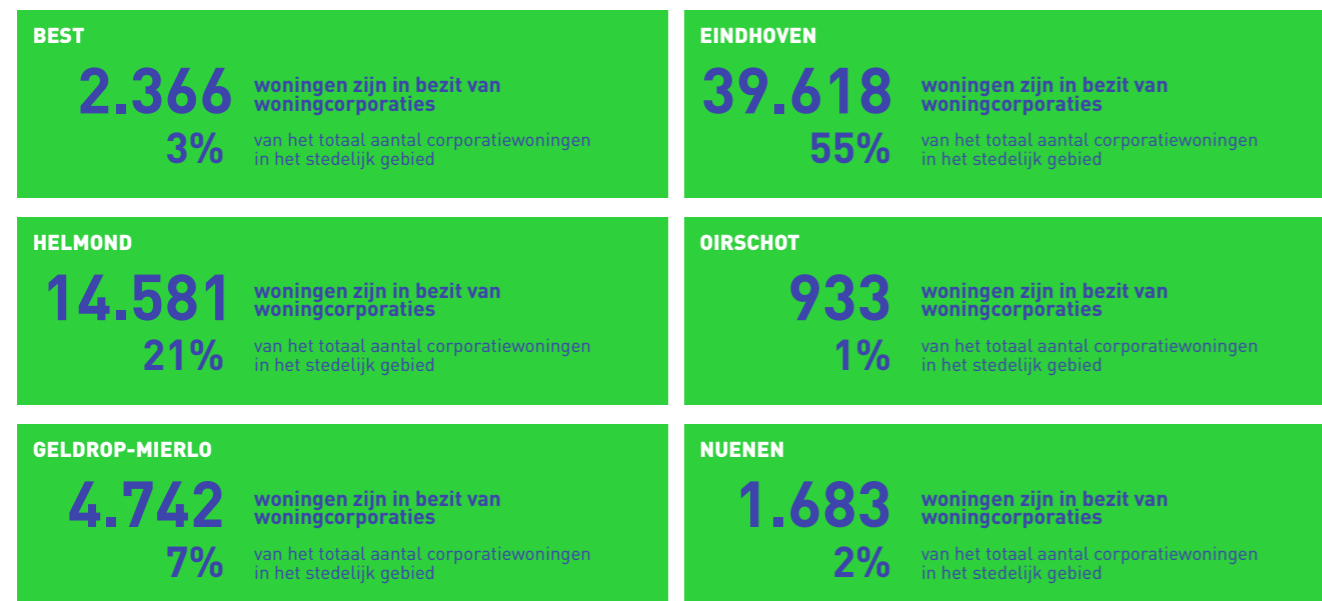
€ 10,38

IS DE GEMIDDELDE HUURPRIJS PER M² WOONOPPERVLAK

€ 2.493

IS DE GEMIDDELDE VRAAGPRIJS PER M² WOONOPPERVLAK

VERDELING VAN DE SOCIALE HUISVESTING IN HET STEDELIJK GEBIED

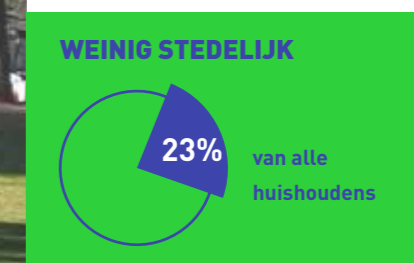
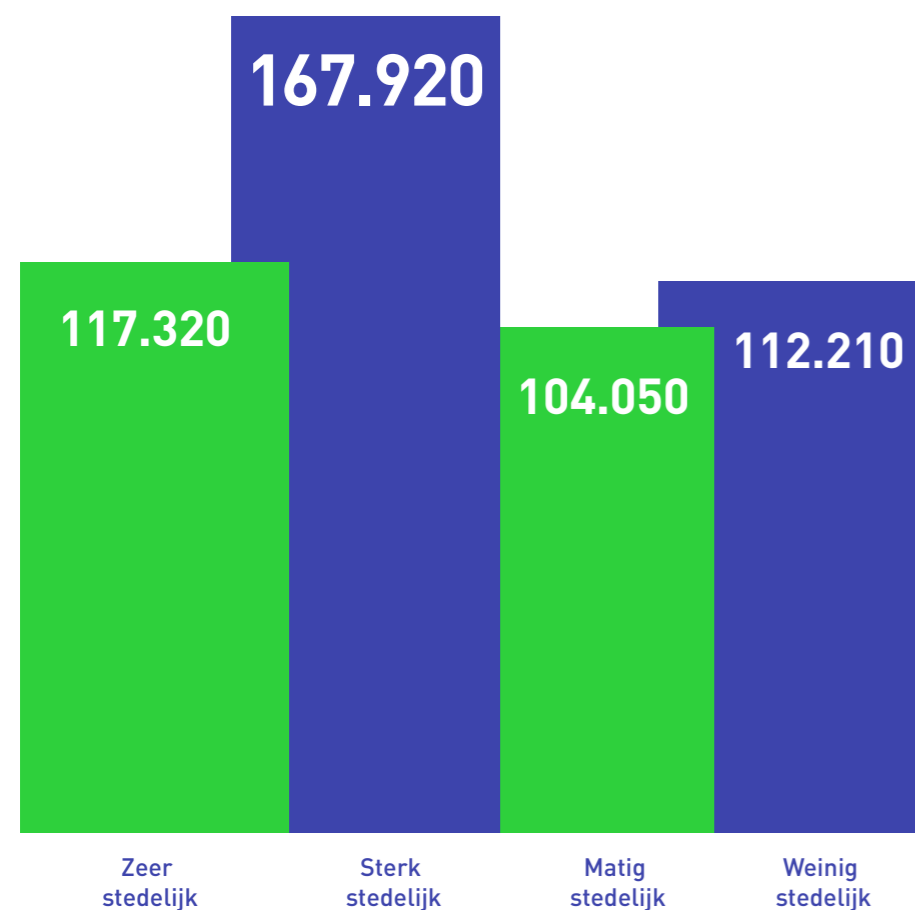
WONEN IN BEELD

Binnen het Stedelijk Gebied Eindhoven zien we een grote variëteit aan soorten woningen en woonvormen. Er zijn veel verschillende woonbehoeften, verspreid over het hele gebied. Waar (sociale) huurwoningen en appartementen vooral in de steden voorkomen, staan veel (vrijstaande) koopwoningen juist in de randgemeenten.

De gemeenten en hun partners werken steeds beter samen om te voorzien in de wisselende woonbehoeften van hun inwoners. Iemand die als starter op de woningmarkt in Eindhoven een appartement deelt met vrienden gaat in zijn volgende levensfase op zoek naar bijvoorbeeld een huurwoning in Geldrop-Mierlo. Dit is de afgelopen jaren gemakkelijker geworden, bijvoorbeeld dankzij een project als Wooniezie, dat direct inzicht biedt in het aanbod aan sociale huurwoningen.

AANTAL INWONERS NAAR STEDELIJKHEID

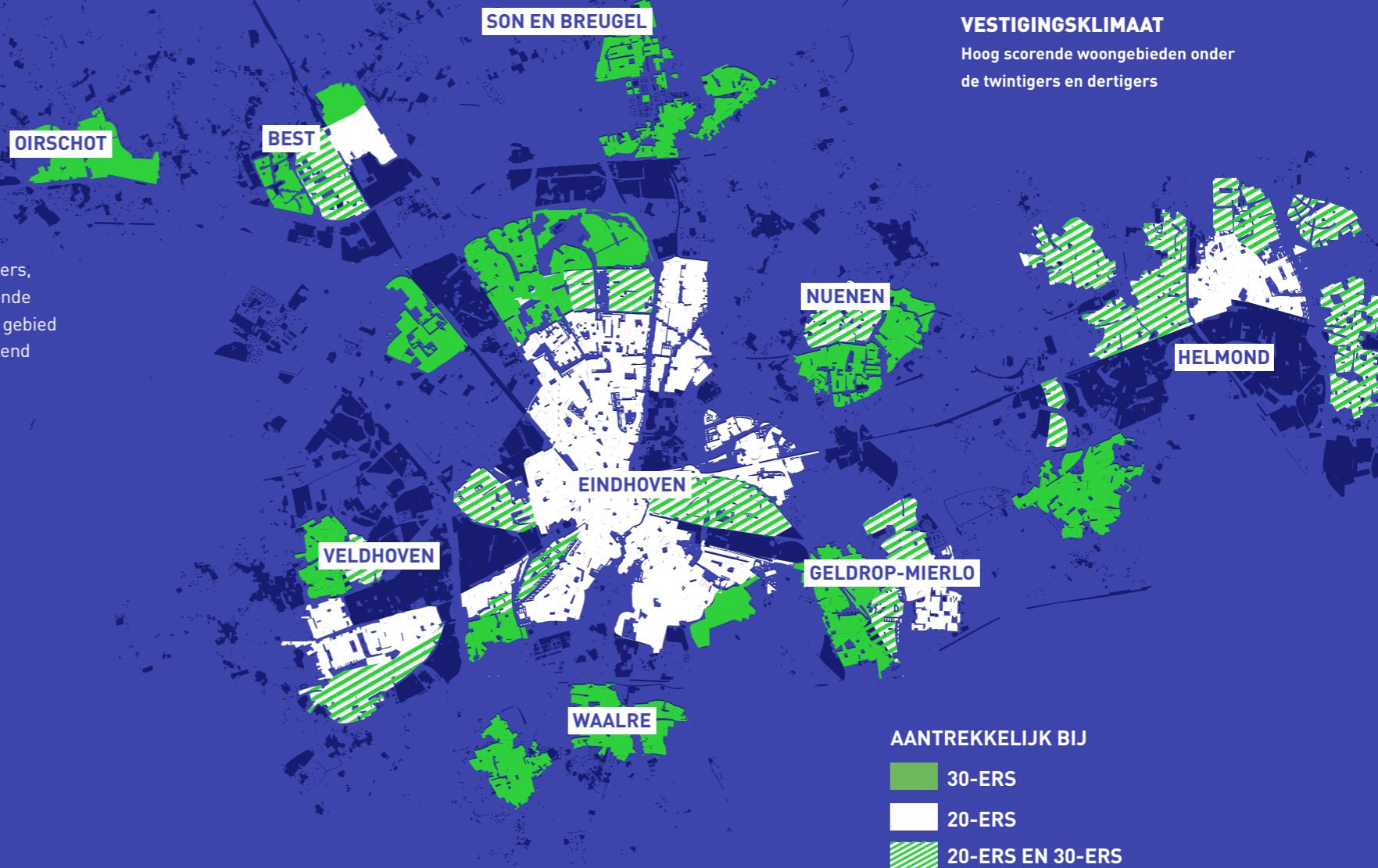
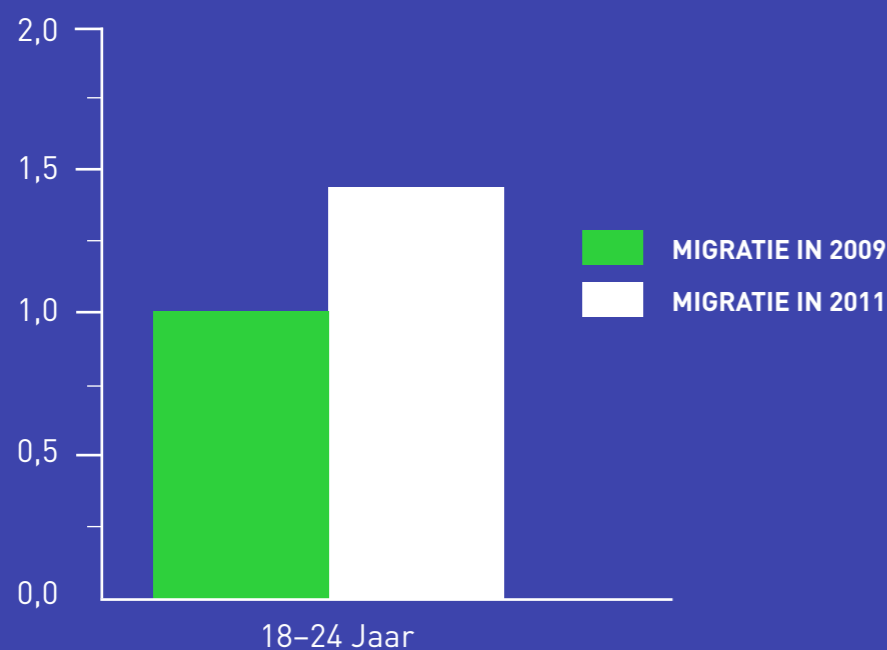
NATUURLIJK VERLOOP WOONGEDRAG

De 'wooncarrière' van ieder mens kent verschillende fasen. Het mooie van het Stedelijk Gebied Eindhoven is dat er voor elke stap in de wooncarrière voor iedereen een geschikt aanbod is. Een student heeft genoeg aan een kamer vlakbij de universiteit, terwijl een gezin de voorkeur heeft voor een groter huis, dat strategisch gelegen is tussen school, werk en sportverenigingen.

Door samen te kijken naar de behoeften van inwoners, kan voorzien worden in de voortdurende veranderende woonvraag. Woningbouwcorporaties werken op dit gebied al goed samen en gaan gemeentegrensoverschrijdend te werk.

MIGRATIE BINNEN STEDELIJK GEBIED

Aantal verplaatsingen x 1000 personen

Dick de Geus

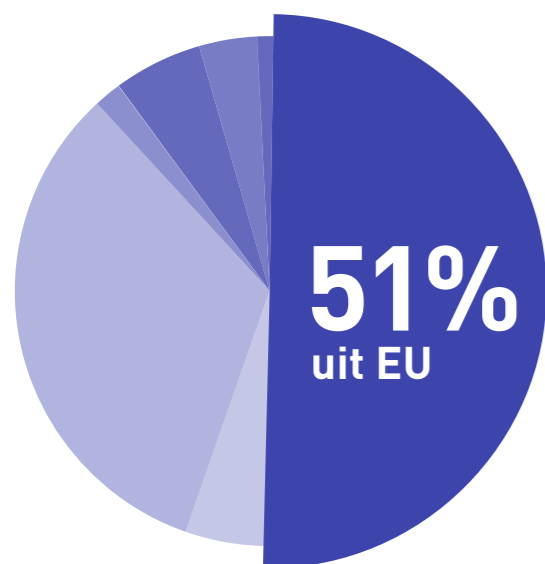
"Voor mij is de regionale oriëntatie eigenlijk heel gewoon. Ik heb altijd in Eindhoven gewerkt en woonde eerst in Son en Breugel. Daarna ben ik verhuisd naar Waalre. Hier is mijn vrouw een zorgkwekerij aan huis begonnen."

EINDHOVEN TREKT

De dynamiek van het dagelijks leven heeft effect op het verhuisgedrag. Het weer aantrekken van de economie en de verdergaande internationalisering van de regio hebben duidelijk een stimulerende invloed; er wordt weer meer verhuisd. Als woongemeente is Eindhoven bij de bewoners van het gebied duidelijk in trek.

HERKOMST EXPATS UIT HET STEDELIJK GEBIED

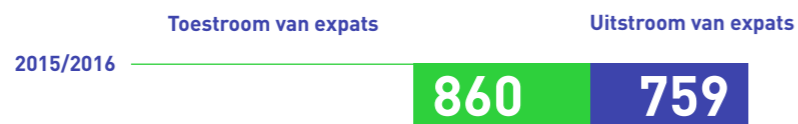
Waar komen de expats vandaan?

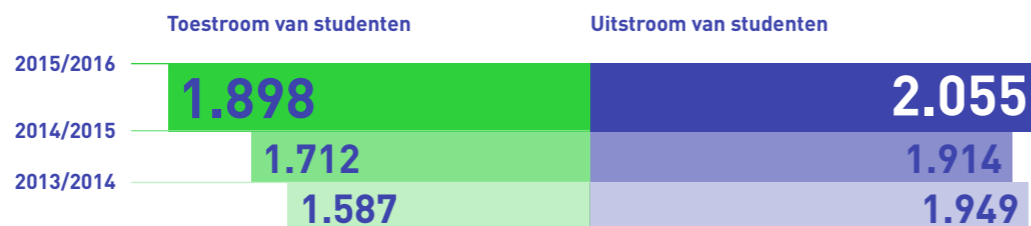
TOP 3 GEBIEDEN WAAR EXPATS ZICH VESTIGEN

EXPATS

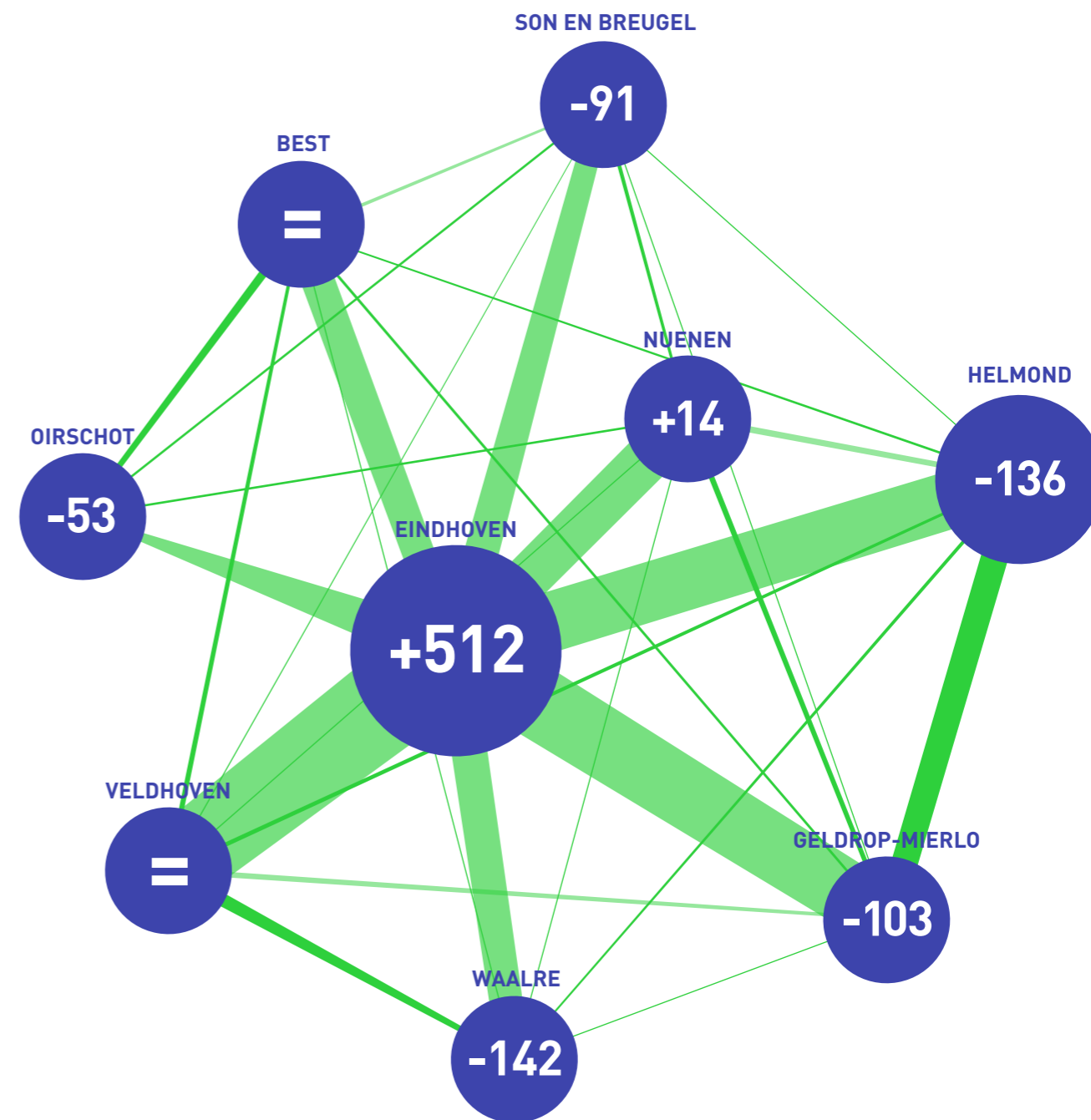

STUDENTEN TU/E

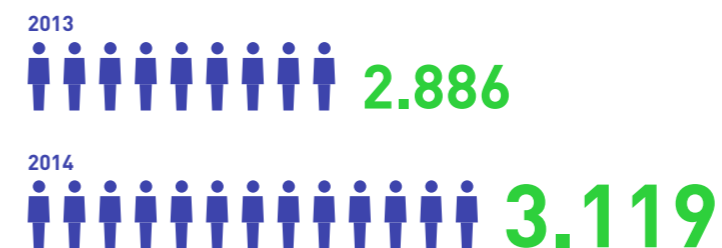

MIGRATIE TUSSEN GEMEENTEN

Aantal verhuisbewegingen binnen het Stedelijk Gebied Eindhoven (periode van 2011 tot 2014)

SALDO TOTALE IN- EN UITSTROOM STEDELIJK GEBIED

INTERVIEW

"Ik ben geboren in de Kruidenbuurt in Eindhoven, maar ben vanaf mijn vierde opgegroeid in Waalre. Na mijn studie Planologie en Sociale Geografie in Nijmegen ben ik weer teruggekomen. Om de periode tot mijn eerste baan te overbruggen woonde ik eerst tijdelijk bij mijn moeder in Waalre. Toen ik een aanstelling kreeg bij de gemeente Eindhoven ben ik daar ook gaan wonen. Ik werk niet voor Eindhoven alleen. Omdat overheidsorganisaties veranderen ben ik via het concept BRAM niet alleen inzetbaar voor Eindhoven, maar ook in buurgemeenten. Ik woon en werk nog steeds met veel plezier en ik ga geregeld naar Waalre om mijn familie te bezoeken. Dit doe ik vaak op de fiets."

Lorenzo Goudsmits

Starter

Juliana Drugdova
Expat

"Met mijn vriend ging ik in het centrum van Eindhoven wonen. Dit wilde ik graag om als expat snel in contact te kunnen komen met andere mensen. En alle faciliteiten zijn hier op loopafstand, dat is ook heel prettig."

Dick de Geus
Gepensioneerde

"Ik woon samen met mijn vrouw in Waalre en werkte 26 jaar bij de gemeente Eindhoven. Vroeger was ik politieagent in Eindhoven en woonde ik in Son en Breugel. Het is met dat beroep prettig om niet in de stad te wonen waar je werkt. In het Stedelijk Gebied Eindhoven kom je makkelijk tot dat soort woonkeuzen."

WERKEN

82%

**VAN DE INWONERS
WERKT IN HET
STEDELIJK GEBIED**

ECONOMISCHE MOTOR

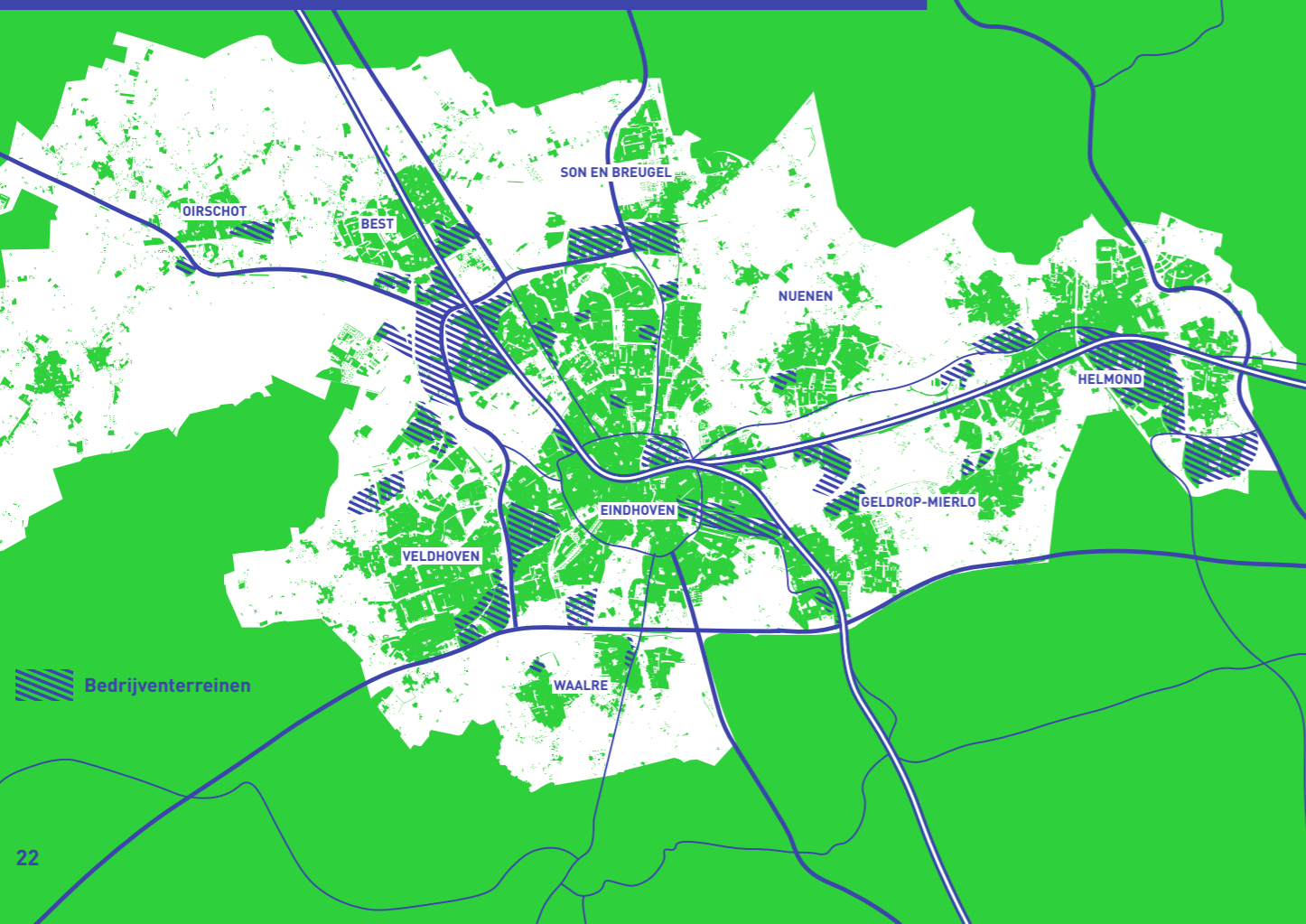
SPELER IN DE WERELDTOP

De oprichting van Philips en DAF zijn belangrijke mijlpalen voor de bedrijvigheid in het Stedelijk Gebied Eindhoven. Door onder andere het ondernemerschap van deze bedrijven zijn vele nieuwe bedrijven ontstaan. Het gebied heeft zich ontwikkeld tot een hightech regio met veel start-ups, scale-ups en een hoogwaardig designcluster. Daarnaast telt het gebied vele familiebedrijven. VDL is een

voorbeeld van een succesvol familiebedrijf dat klein is begonnen en is uitgegroeid tot een wereldspeler. Voor al deze bedrijven staat het belang van het netwerk en het vertrouwen in elkaar voorop. Samen vormen zij de sterke economische motor van het Stedelijk Gebied Eindhoven en de Brainportregio. Met zijn maakindustrie en de uiterst innovatieve R&D behoort de regio tot de wereldtop.

3.585 MEDEWERKERS VAN ASML WONEN IN HET STEDELIJK GEBIED

Elke gemeente in het stedelijk gebied heeft 12 of meer toeleveranciers van ASML binnen de gemeentegrens, met als koploper Eindhoven met ruim 200 toeleveranciers.

Gerard Kuijs

“De samenwerking tussen de gemeenten loopt op hoger bestuurlijk niveau prima, alleen vult de praktijk dat nog niet altijd op. Als je iets op grotere schaal wil bereiken, is het voor ondernemers soms lastig om zich in een gemeente te vestigen, doordat er aan lokale belangen wordt vastgehouden. Daar is dus ruimte voor verbetering.”

BEDRIJVEN OM TROTS OP TE ZIJN

Elke gemeente heeft zijn eigen trots

VELDHOVEN

- ASML
- MAXIMA MEDISCH CENTRUM
- RAXTAR

SON EN BREUGEL

- IKEA
- PRODRIVE
- VAN LOON VLEES

NUENEN

- BLW KUNSTSTOFFEN
- VINCENTRE
- RESTAURANT DE LINDENHOF

BEST

- PHILIPS HEALTHCARE
- BATAFABRIEK
- EKKERSWEIJER BV

OIRSCHOT

- HERAS
- DE MEEUW
- LEGERPLAATS OIRSCHOT

GELDROP-MIERLO

- VAN DER HOORN BUIGTECHNIEK
- PEIJNENBURG KOEKFABRIEK
- GNT

EINDHOVEN

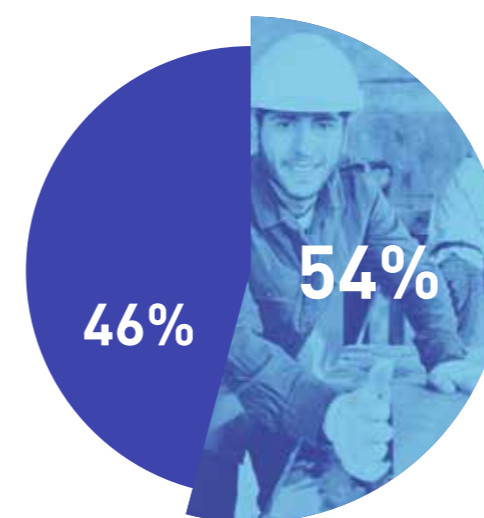
- PHILIPS
- DAF
- VDL

HELMOND

- TNO AUTOMOTIVE
- HUIJBREGTS GROEP BV
- VLISCO

AANWEZIGHEID FAMILIEBEDRIJVEN

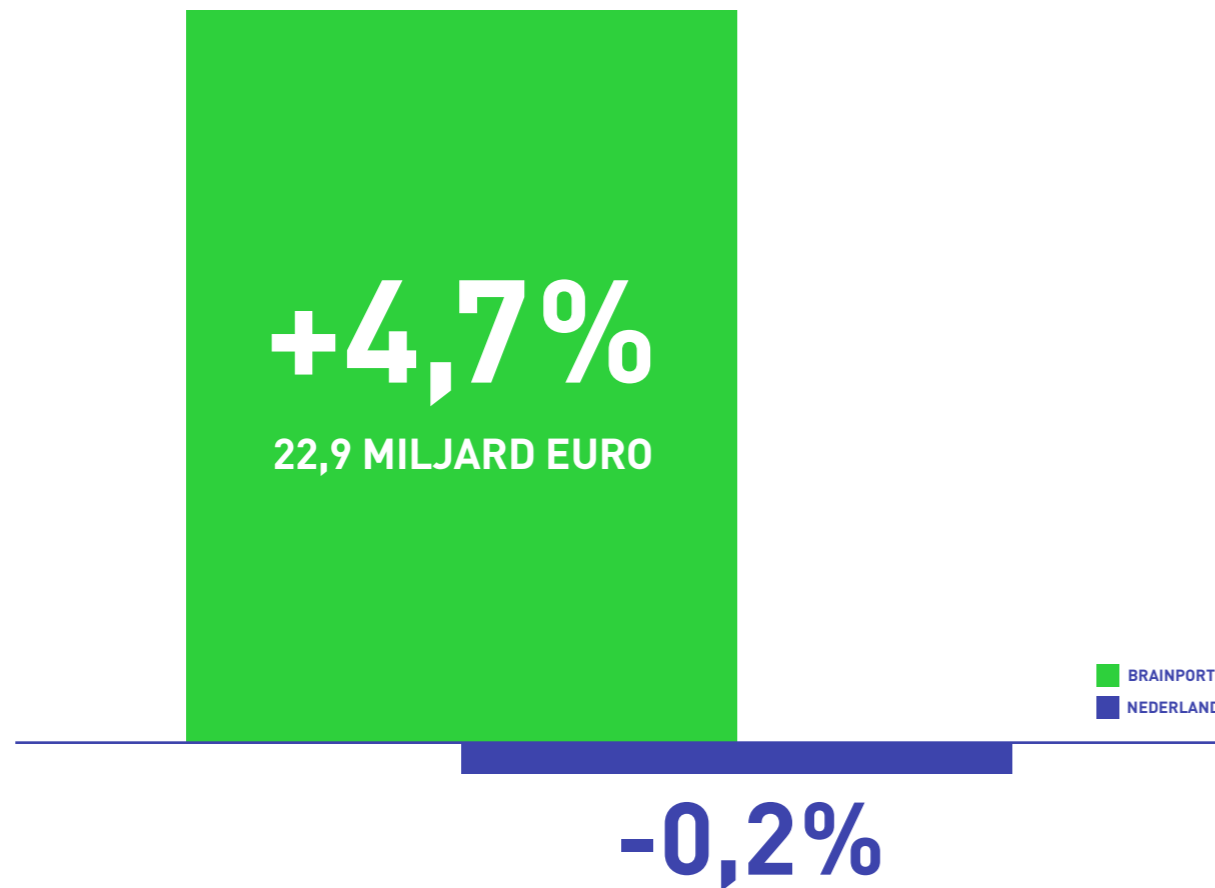

Aandeel bedrijfsvestigingen dat hoort bij een familiebedrijf in de gemeente Eindhoven. In Utrecht en Amsterdam is dit respectievelijk 38% en 45%.

- BEDRIJFSVESTIGINGEN VAN FAMILIEBEDRIJVEN
- OVERIGE BEDRIJFSVESTIGINGEN

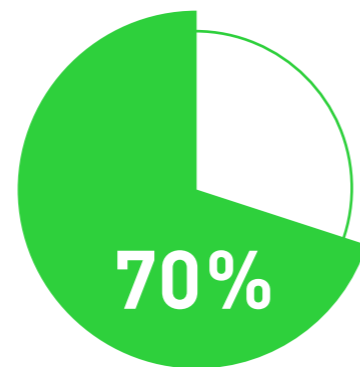
HOGE PRODUCTIVITEIT

GROEI INDUSTRIE EXPORT, 2015

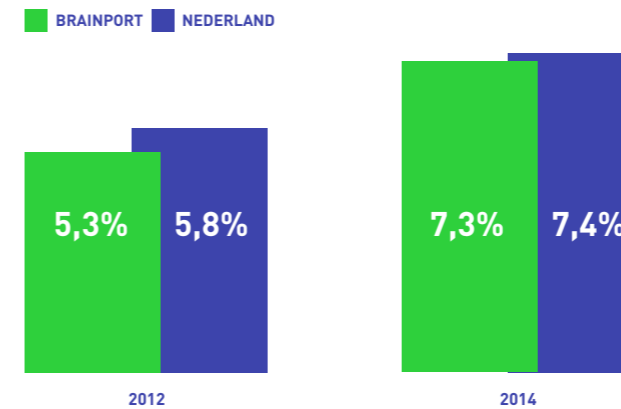
INDUSTRIE BLIJFT DE KERN

Het Stedelijk Gebied Eindhoven vormt het hart van de Brainport Regio. Hier werken 21 gemeenten samen met partners aan een technologische topregio, waar design, technologie en kennis zijn verenigd. Dat dit zijn vruchten afwerpt, toont de groei in de industriële export, zeker als we die vergelijken met de over-all daling van de industriële export van Nederland. Dit illustreert hoe hoog de productiviteit hier is en dat een groot deel in de regio zelf verdiend wordt.

AANDEEL INDUSTRIE IN DE REGIONALE EXPORT

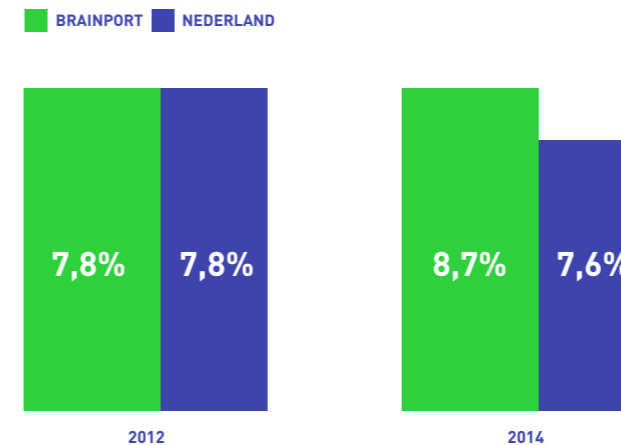
WERKLOOSHEID (% BEROEPSBEVOLKING)

WERKLOOSHEID

Het werkloosheidscijfer in de Brainport ligt iets onder het Nederlands gemiddelde. Hoewel de totale werkloosheid tussen 2010 en 2014 wel met 2% gestegen is – ten opzichte van 1,6% in geheel Nederland – tonen de algemene economische cijfers aan dat ondanks de conjunctuurgevoeligheid de regionale economie goed draait. Er ligt echter een duidelijke opgave om de werkloosheid naar beneden te brengen. We hebben in de afgelopen crisisjaren de eerste klap snel weten te verwerken, waardoor de economie weer aantrok. Samenwerken heeft daar een grote rol in gespeeld. Samen weten we de stijging van het werkloosheidscijfer te beperken, onder het Nederlands gemiddelde te houden en in de toekomst weer naar beneden te brengen.

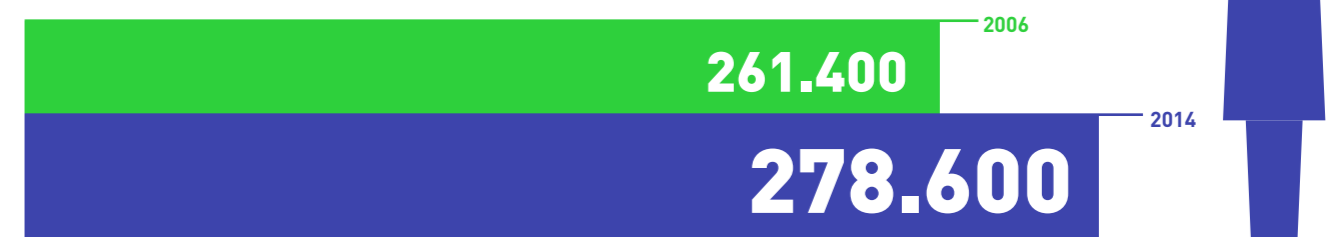
RELATIEF AANTAL SNEL GROEIENDE BEDRIJVEN IN AANTAL VESTIGINGEN

DIVERSITEIT IN BEDRIJVGHEID

De snelle expansie van bestaande bedrijven ten opzichte van bedrijven in de rest van Nederland is opmerkelijk. Het Stedelijk Gebied Eindhoven is een complete regio met een goed vestigingsklimaat, onder andere door de goede infrastructuur. Hierdoor is de regio aantrekkelijk voor veel typen bedrijven, klein en groot, op locaties in het hele stedelijk gebied. Het aantal MKB-bedrijven groeit jaarlijks, wat werkgelegenheid oplevert over het hele arbeidsspectrum.

OMVANG WERKGELEGENHEID

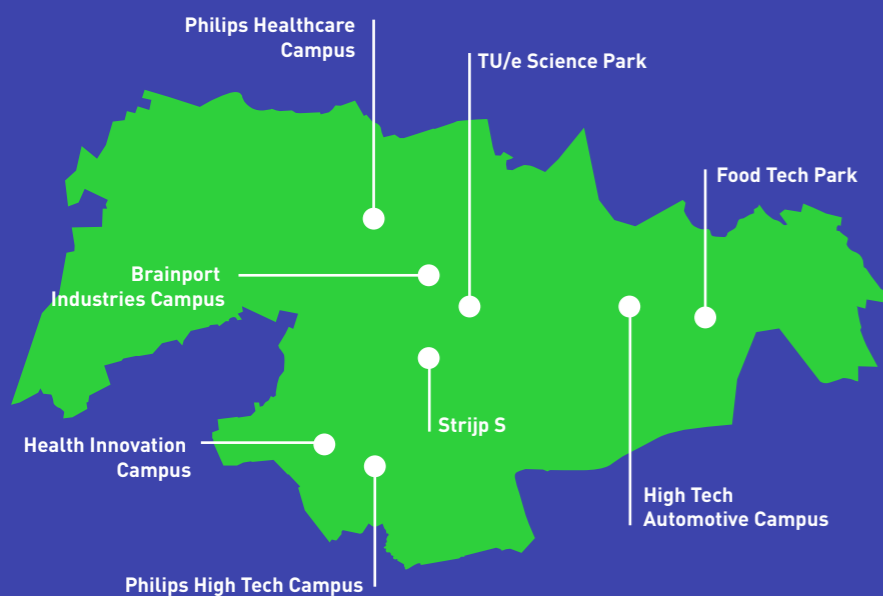
GROEI VANUIT INNOVATIE

De technologische start-ups in het Stedelijk Gebied Eindhoven maken deel uit van een gezamenlijk ecosysteem, wat hen in staat stelt om technisch talent over de hele wereld te werven. Hiermee hebben ze een voorsprong op de markt.

Uniek voor het Stedelijk Gebied Eindhoven is het grote aantal innovatieplekken. In elk van deze broedplaatsen voor vernieuwing zorgt een onderzoeker of wetenschapper voor werk voor zo'n acht mensen in de productie en dienstverlening.

VERSPREIDING LOCATIES VOOR INNOVATIE

Innovatiecapaciteit brainport regio Eindhoven

19.200

ONDERZOEKERS IN HET STEDELIJK GEBIED

1.270

PATENTEN IN HET STEDELIJK GEBIED

€2,5

MILJARD EURO PRIVATE R&D

€14

MILJARD EURO INDUSTRIE EXPORT

TOTAAL AANTAL GEVESTIGDE BEDRIJVEN OP CAMPUSSEN IN HET STEDELIJK GEBIED

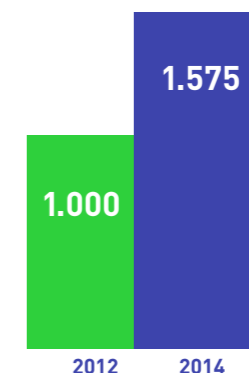
TOTAAL AANTAL GEVESTIGDE SPIN-OFFS OP CAMPUSSEN IN HET STEDELIJK GEBIED

TU/e – Science Park

De Technische Universiteit Eindhoven bevindt zich midden in het Stedelijk Gebied Eindhoven. Het bijbehorende TU/e Science Park biedt ruimte voor studenten om zich te ontwikkelen, maar het is ook de vestigingslocatie voor veel bedrijven in de hightechsector, die werken aan innovatieve oplossingen voor de vragen van vandaag en morgen. Het TU/e Science Park is een ontmoetingsplaats met veel bedrijvigheid die extra werkgelegenheid en nieuwe ondernemingen oplevert.

OMVANG WERKGELEGENHEID

GEVESTIGDE BEDRIJVEN

AANTAL SPIN-OFFS

Automotive Campus

In Helmond ligt de Automotive Campus, een ontmoetingsplek met nationaal en internationaal aanzien op het gebied van automotive en slimme mobiliteit. De Campus biedt een aantrekkelijke leer- en werkomgeving voor studenten, starters en ondernemers. Hier komen kennis en kunde samen; cross-sectorale samenwerking, kennisdeling en open innovatie worden hier bevorderd.

OMVANG WERKGELEGENHEID

GEVESTIGDE BEDRIJVEN

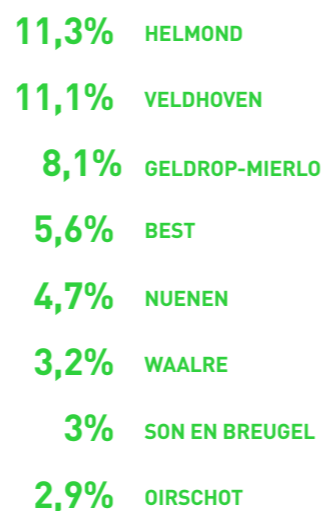
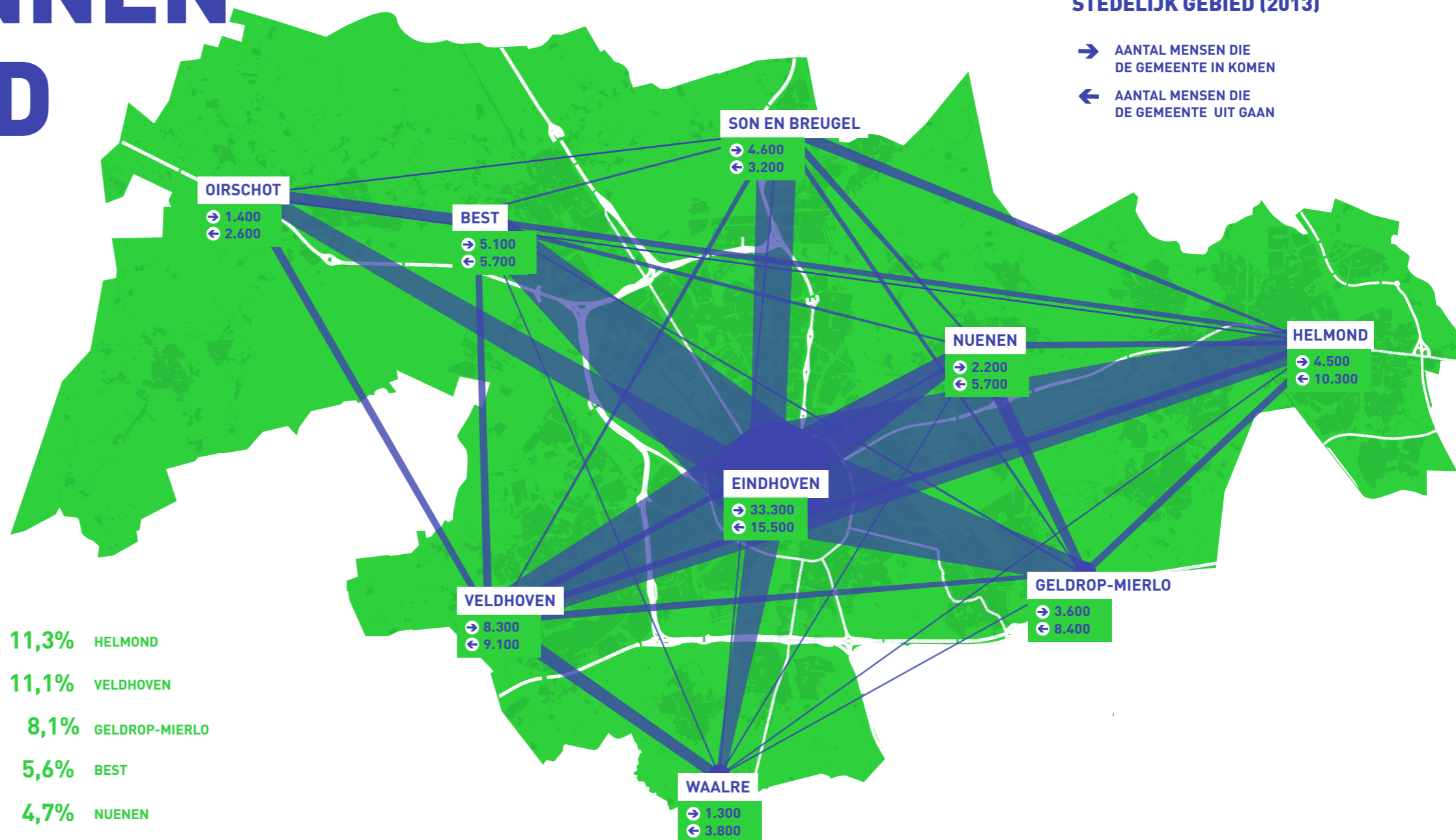
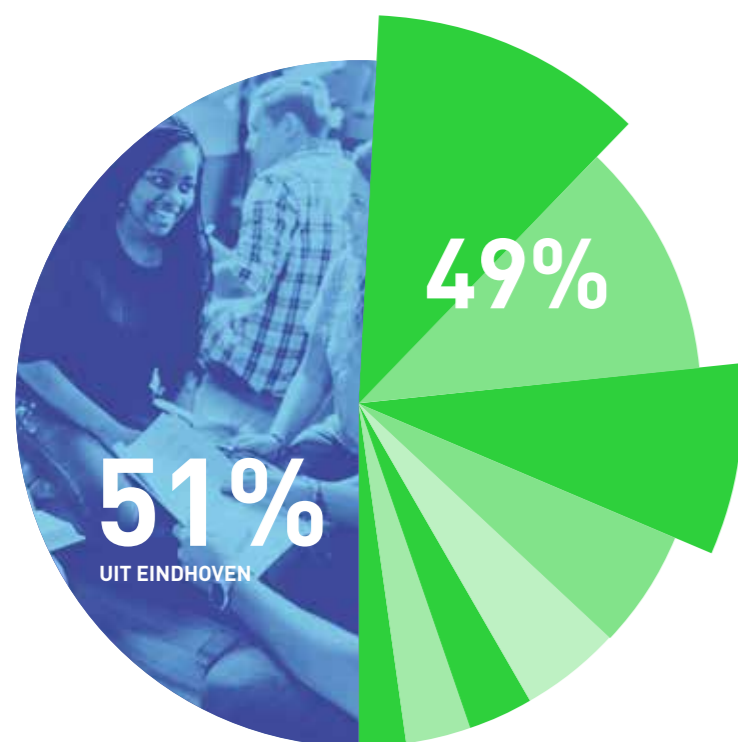
REIZEN BINNEN HET GEBIED

FOCUS OP EINDHOVEN

Het woon- en werkverkeer tussen de gemeenten is voor veel inwoners een dagelijkse aangelegenheid. Dat geldt zowel voor scholieren en studenten als werkenden. Een goed voorbeeld is het Summa College. Een nipte meerderheid van 51% van de leerlingen komt uit Eindhoven zelf, terwijl de overige 49% dagelijks uit de omliggende gemeenten heen en weer reist.

WOON-SCHOOLVERKEER VAN SCHOLIEREN

Waar komen de scholieren van het Summa college vandaan?

Dick de Geus

"Mijn vrouw heeft een zorgkwekerij aan huis. We krijgen elke dag ruim twintig cliënten uit verschillende dorpen over de vloer. Ons bedrijf is echt regionaal geïntereerd"

10.379

PASSAGIERS EINDHOVEN AIRPORT PER GEMIDDELDE WERKDAG (2015)

61.381

TREINREIZIGERS PER GEMIDDELDE WERKDAG OP EINDHOVEN CENTRAAL (2015)

WEDERKERIGHEID

De onderlinge verbondenheid tussen de gemeenten in het Stedelijk Gebied Eindhoven wordt goed duidelijk in het woon-werkverkeer. Dagelijks forenst een grote groep werknemers van hun woonplaats naar hun werk.

De beweging is wederkerig. Het kaartje laat duidelijk zien dat geen enkele gemeente op zichzelf staat, maar dat ze onderdeel zijn van een stedelijk werkgebied waarin talloze bewegingen plaatsvinden.

INTERVIEW

“Als ondernemer zette ik twee bedrijven op en verkocht deze weer. Nu ben ik actief met deelnemingen in bedrijven in Son en Breugel. Het zijn alle vier IT-bedrijven, waarvan twee internationaal georiënteerd zijn. Daarom is voor mij het internationale karakter van het Stedelijk Gebied Eindhoven heel belangrijk. Zeker in het buitenland heb ik het over het gebied Eindhoven en de Brainport Regio. Dat kennen ze. We mogen echt trots zijn op onze regio. Wat er de afgelopen twintig jaar is gebeurd, is top. Het knappe is dat onderwijs, overheid en bedrijfsleven zo goed samenwerken. Dat is de typische Brabantse gemoedelijkheid en die brengt absoluut voordelen met zich mee. We moeten dat koesteren en versterken.”

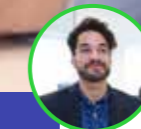
Gerard Kuijs

Ondernemer

Dick de Geus
Gepensioneerde

“Mijn actieradius beslaat ruimschoots het hele stedelijk gebied. Ik heb via het bedrijf van mijn vrouw veel te maken met verschillende gemeenten en hun samenwerking – of soms het gebrek daaraan. Elke gemeente heeft zijn eigen regels en systemen, terwijl eenheid daarin veel beter zou zijn. Daar valt nog veel te winnen.”

Lorenzo Goudsmits
Starter

“Tijdens mijn traineeship de Toekomst van Brabant zat ik elke acht maanden ergens anders: Den Bosch, Helmond en Eindhoven. Uiteindelijk kreeg ik voor twee jaar een aanstelling bij de gemeente Eindhoven en nu ben ik ook via het concept van BRAM inzetbaar in buurgemeenten.”

VOORZIENINGEN

3.691.650

**BEZOEKERSAANTAL
EVENEMENTEN
IN EINDHOVEN**

ALTIJD FEEST

POPULAIR GEBIED

Aan culturele diversiteit is in het Stedelijk Gebied Eindhoven geen gebrek. Vanuit de historie wordt hier al veel en vaak feest gevierd, denk aan de gilden, carnaval en kermis. Van grote tot kleine evenementen: er wordt met verve veel georganiseerd. Dat hier ook veel aan wordt deelgenomen, bewijzen de hoge bezoekersaantallen. Periodieke evenementen zorgen voor het behouden van het dorpsgevoel. Daarnaast telt het Stedelijk Gebied Eindhoven diverse (nationaal) populaire culturele en sportieve voorzieningen, zoals het Parktheater, Kasteel Helmond, de MTB Routes en het Van Abbe Museum.

TOP VOORZIENINGEN / EVENEMENTEN

Per gemeente binnen het Stedelijk Gebied

DUTCH DESIGN WEEK EINDHOVEN

STABAT MATER OIRSCHOT

CACAOFABRIEK HELMOND

VINCENTRE NUENEN

DIERENRIJK GELDROP-MIERLO

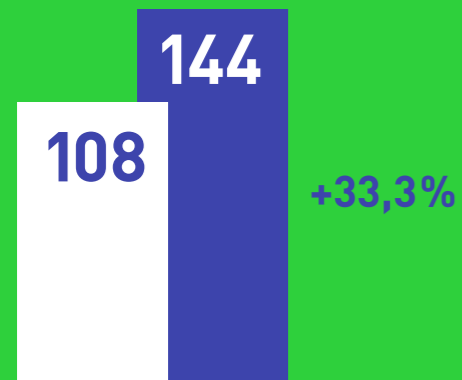
POLO WAALRE WAALRE

DANCEFEESTEN BIJ AQUABEST BEST

CULT & TUMULT VELDHOVEN

MEUBELBOULEVARD EKKERSRIJT SON BREUGEL

TOTAAL AANTAL EVENEMENTEN STEDELIJK GEBIED

Juliana Drugdova

“Als lid van het vrouwenplatform ‘So you fell for a Dutch guy and you moved to the Netherlands’ maken we uitstapjes om de stad en de regio te leren kennen. Vooral Nuenen vind ik erg gezellig.”

SPORTIEF KARAKTER

VAN AMATEUR TOT TOPSPORT

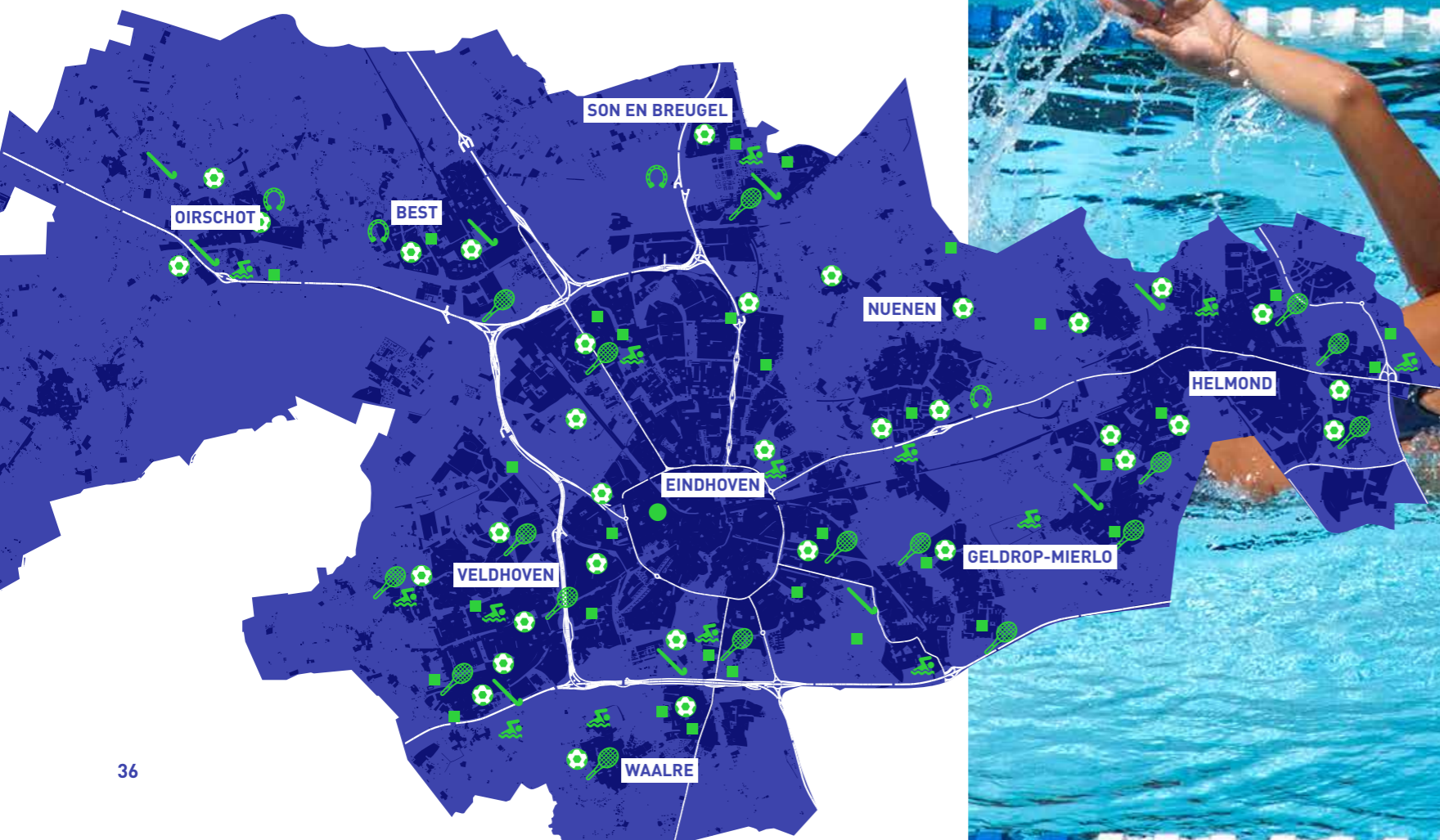
Sport is een belangrijk verbindend element in het Stedelijk Gebied Eindhoven. Dankzij een goed sportklimaat en dito sportvoorzieningen kunnen zowel amateurs als topsporters hier sport bedrijven en vinden er uiteenlopende (inter) nationale sportevenementen plaats. Voetbal, hockey, zwem- en paardensport worden op top-niveau beoefend. Een voorbeeld waar het innovatieve karakter van de regio wordt gecombineerd met topsport, is het InnoSportLab. Hier komen kennis en onderzoek samen om de zwemsport naar een hoger niveau te tillen.

TOTAAL AANTAL BEHAALDE OLYMPISCHE TITELS
PIETER VAN DEN HOOGENBAND

DE BELANGRIJKSTE SPORTACCOMODATIES

- Overige sporten
- ⚽ Voetbal
- 🏑 Hockey
- PSV Stadion
- 🐎 Paardensport
- 🏊 Zwemmen
- 🎾 Tennis

269.128 SPORTERS

HIERVAN IS 48% LID VAN EEN SPORTVERENIGING

SPORTBEOEFENING

134.959 FITNESSBEOEFENAARS

40.880 HARDLOPERS

19.439 WIELRENNERS EN MOUNTAINBIKERS

17 TOP- EN BREEDTE SPORTEVENTS

#1 SWIMCUP

#2 PSV

#3 NK ZWEMMEN

NABIJHEID VAN CULTUUR EN NATUUR

LOKAAL EN NATIONAAL AANBOD

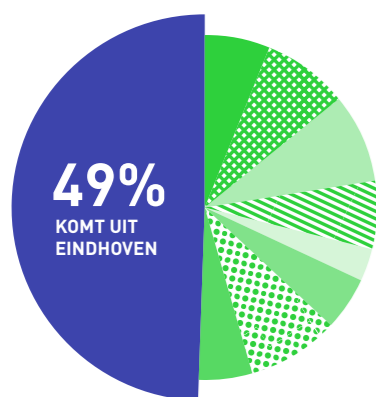
Cultuur is in het Stedelijk Gebied Eindhoven van oudsher diepgeworteld in de vorm van een bloeiend verenigingsleven. De culturele voorzieningen van nationale betekenis liggen voornamelijk in Eindhoven.

CENTRUMFUNCTIE

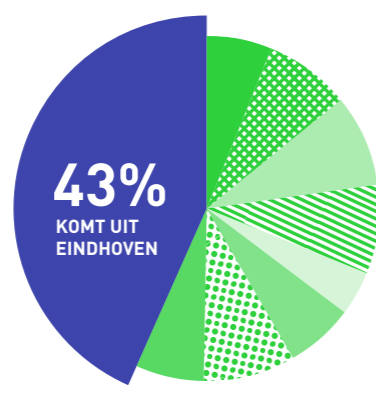
De interesse voor de culturele programmering in Eindhoven is aanzienlijk en is vanuit elke gemeente ongeveer gelijk. Eindhoven is daarmee de belangrijke culturele spil in het geheel. De aandacht uit de regio is zelfs groter dan vanuit Eindhoven zelf, namelijk 65% versus 35%. Het Parktheater en het Muziekgebouw krijgen bijvoorbeeld meer zoekopdrachten uit de omliggende gemeenten dan uit Eindhoven zelf. De interesse in de voorzieningen in Eindhoven is dus ook vanuit de overige acht gemeenten groot.

GEMIDDELD AANTAL ZOEKOPDRACHTEN OP GOOGLE.NL

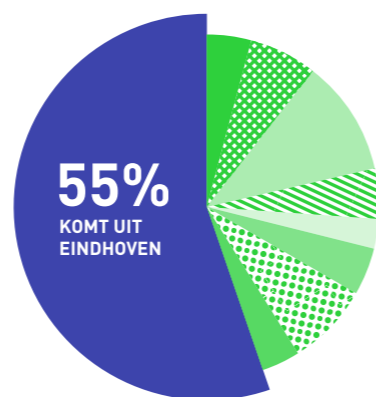
Per gemeente, per maand

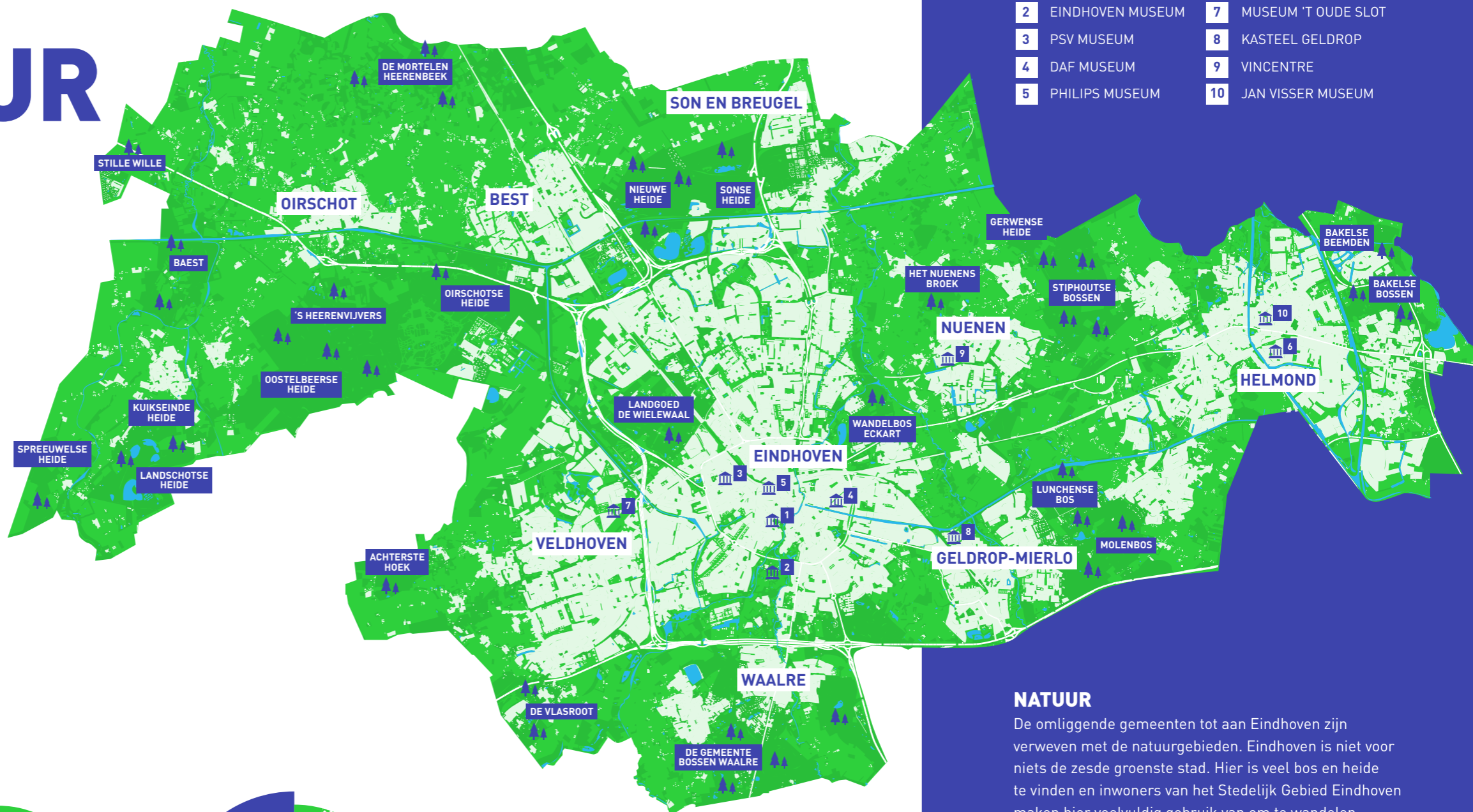
PARKTHEATER

MUZIEKGEBOUW

EFFENAAR

BELANGRIJKSTE NATUURGEBIEDEN EN MUSEA

Natuurgebied Musea

TOP 10 MUSEA STEDELIJK GEBIED

1	VAN ABBEMUSEUM	6	GEMEENTEMUSEUM HELMOND
2	EINDHOVEN MUSEUM	7	MUSEUM 'T OUDE SLOT
3	PSV MUSEUM	8	KASTEEL GELDROP
4	DAF MUSEUM	9	VINCENTRE
5	PHILIPS MUSEUM	10	JAN VISSER MUSEUM

NATUUR

De omliggende gemeenten tot aan Eindhoven zijn verweven met de natuurgebieden. Eindhoven is niet voor niets de zesde groenste stad. Hier is veel bos en heide te vinden en inwoners van het Stedelijk Gebied Eindhoven maken hier veelvuldig gebruik van om te wandelen of te fietsen. Zo heeft alleen Oirschot al 190 km aan MTB-routes.

Gerard Kuijs

"Veel gemeenten houden op sociaal en cultureel gebied vast aan lokale belangen en bindingen. Dat is prima. Zodra de schaal groter wordt, moet je wel gaan samenwerken."

HOE SCOORT PSV?

LANDSTITELS

Van afgelopen 10 jaar

2005/06	2006/07
2007/08	2014/15
2015/16	

SPREIDING VAN ACHTERBAN

In totaal hebben 27.000 PSV-supporters een seizoenkaart. Bijna de helft van hen komt uit het Stedelijk Gebied Eindhoven. Een ander groot deel komt uit de rest van de provincie; Amsterdam en Rotterdam tellen respectievelijk 166 en 55 kaarten. De regionale rol van de club is duidelijk en zorgt op de geijkte momenten, zoals bij belangrijke voetbalwedstrijden, voor veel regionale verplaatsingen. Bovendien is er sprake van een gedeelde trots. Toen PSV landskampioen werd, kwamen vele inwoners uit het gehele stedelijk gebied naar de huldiging van de club in Eindhoven. Dit brengt de regio samen.

WOONPLAATS SEIZOENKAARTHOUDERS

EINDHOVEN	7.163
VELDHOVEN	1.385
HELMOND	1.233
BEST	883
GELDROP-MIERLO	768
NUENEN	688
WAALRE	466
SON EN BREUGEL	409
OIRSCHOT	236

13.465

PSV-SUPPORTERS UIT HET STEDELIJK GEBIED HEBBEN EEN SEIZOENKAART

MAATSCHAPPELIJKE BETEKENIS

De kennis en ervaring op het gebied van sport wordt ingezet om maatschappelijke initiatieven te ontplooiën tot breed gedragen maatschappelijke programma's. Deze zijn zichtbaar in het gehele Stedelijk Gebied Eindhoven.

MAATSCHAPPELIJKE PROJECTEN PSV FOUNDATION

BRAAKHUIZEN UNITED

Een onderdeel van PSV United en richt zich specifiek op kinderen en jongeren in Geldrop. Het project is preventief gericht op het voorkomen van overlast in de wijk.

PSV OLD STARS

Ieder half jaar start er een nieuwe groep oudere mannen met Walking Football op de Herdgang bij PSV. Ruim 25% van de deelnemers komt van buiten Eindhoven. Doel van het project is met name sociaal gericht.

ZIEKENHUISBEZOEKEN SELECTIE SPELERS

Ieder jaar bezoeken de spelers van PSV instellingen en ziekenhuizen in Eindhoven en in de regio. Naast twee Eindhovense ziekenhuizen en de GGZE worden bezoeken gebracht aan ziekenhuizen in onder andere Veldhoven en Helmond.

PSV JONGERENTEAM

Het PSV jongerenteam bestaat uit voormalige drop-outs van scholen. Het PSV jongerenteam bezoekt in het afgelopen jaar scholen in Nuenen, Geldrop, Veldhoven en Helmond.

PLAYING FOR SUCCESS

In het leercentrum van Playing for Success in het Philips Stadion komen kinderen uit Eindhoven en de regio.

SPIERBALLENBOX

In het Philips Stadion wordt bij iedere wedstrijd een businessroom beschikbaar gesteld voor gezinnen met een kind met een spierziekte. De gezinnen die deze room bezoeken komen veelal uit de regio Eindhoven.

CPC UNITED

CPC United is een project dat samen met de GGZE Eindhoven wordt uitgevoerd. De deelnemers komen ook uit de regio.

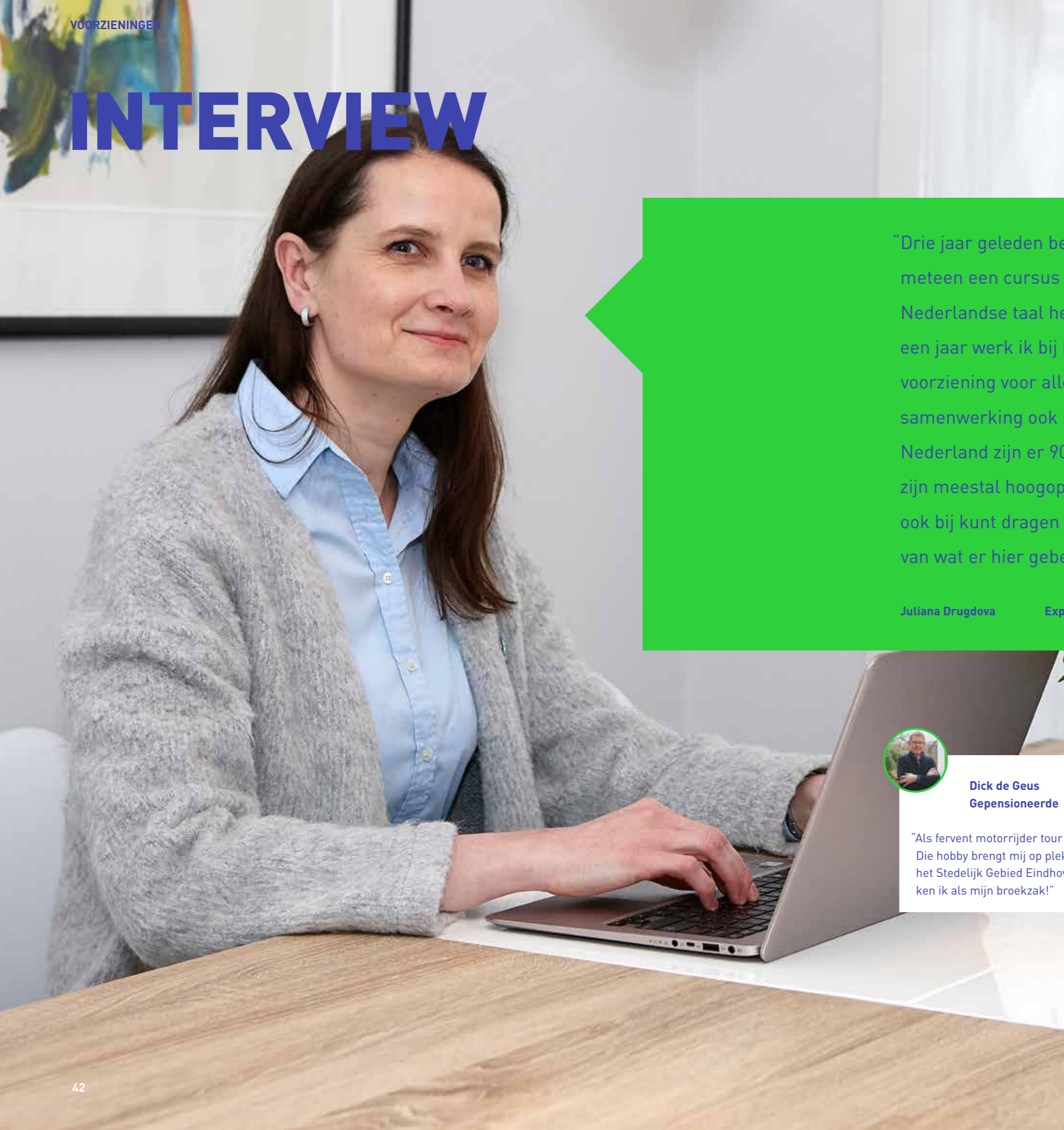
VRIENDINNENDAGEN

Ter promotie van het vrouwenvoetbal bezoekt het vrouwenteam van PSV maandelijks een amateurvereniging in de regio.

EUROFIT

Een Europees wetenschappelijk onderbouwd preventief gezondheidsprogramma voor mannen met overgewicht. De 75 deelnemers aan EUROFIT bij PSV komen uit Eindhoven en de regio.

INTERVIEW

“Drie jaar geleden ben ik in Nederland komen wonen. Ik ben meteen een cursus Nederlands gaan volgen, want zonder de Nederlandse taal heb je hier geen kans op een baan. Sinds een jaar werk ik bij het Expat Center South in Eindhoven, een voorziening voor alle expats hier. Bovendien bereik je door samenwerking ook meer. Tussen gemeenten en onderling. In Nederland zijn er 9000 expatpartners die niets te doen hebben. Zij zijn meestal hoogopgeleid. Het is leuk dat als je hier woont, dat je ook bij kunt dragen aan de maatschappij. Je bent dan onderdeel van wat er hier gebeurt.”

Juliana Drugdova Expat

Dick de Geus
Gepensioneerde

“Als fervent motorrijder tour ik heel wat af. Die hobby brengt mij op plekken tot ver buiten het Stedelijk Gebied Eindhoven. De hele regio ken ik als mijn broekzak!”

Lorenzo Goudsmits
Starter

“Ik woonde in Waalre, maar ik maakte vooral gebruik van voorzieningen daarbuiten. Ik had zwemles en toneel in Eindhoven en later ging ik daar ook naar de middelbare school.”

DE MOL

CENTRUM BEST

GRAFHEUVELS

HEILIGE WILLIBRORDUS KERK

KERMIS VELDHOVEN

BRONNEN

ASML in Veldhoven | ASML, 2016 / P.22

Brainportmonitor 2015: brainport weet groei te versnellen | Brainport / P.24-25, P.28

CBS, statline / P.2, P.3, P.9, P.10, P.11, P.12, P.16, P.17, P.21, P.26, P.28, P.29, P.37

De Stad: Magneet, roltrap en spons: bevolkingsontwikkelingen in stad en stadsgewest | Planbureau voor de leefomgeving, 2015 / P.14-15

dit-zijn-de-empat-gemeentes-van-nederland-a1495299 | nrc.nl/nieuws, 21 augustus 2015 / P.16

Dynamiek op de woningmarkt: Eindhoven als roltrapregio | André Buys / P.14-15

eindhoven365.nl / P.33, P.35

EM Cultuur / P.39

Nederland in 2040 | Planbureau voor de leefomgeving / P.7

Inventarisatie en analyse campussen 2014 | Buck Consultants International / P. 25-27

Inzet big data voor het meten van de muziekbeleving | gemeente Eindhoven / P.38

Programmering bedrijventerreinen Stedelijk Gebied Eindhoven 2016 / P.22

PSV NV / P.40-P.41

Sociale woningvoorraad en doelgroep in het stedelijk gebied Zuidoost-Brabant | Stedelijk Gebied Zuidoost-Brabant / P.10-11

Stedelijk Gebied kaart sportvoorzieningen / P.36

Stedelijk Gebied dia's tijdslijn / P.4-5

Stedelijk gebied, dia 6 / P.23

Thisiseindhoven.com / P.39

Verplaatsingenonderzoek|Telos / P.28-29

Wikipedia / P.4-5, P.41

De informatie in dit boekje is grotendeels afkomstig van bovenstaande organisaties en informatiebronnen, waarvan wij dankbaar gebruik hebben gemaakt.

COLOFON

FOTOGRAFIE

Claus Langer / Cover
 Aerophotostock / P.8-9
 ASML.com / P.5, P.20
 Automotive campus / P.27
 Brainport / P.4
 Canonnoordoostpolder.nl / P.5
 CMO.nl / P.5
 Daf.nl / P.4
 Eindhoven in Beeld / P.4-5
 Funda / P.13
 Geschiedenishelmond.nl / P.5
 Leegelandarchieven.nl / P.4
 Omroepbrabant.nl / P.4
 Philips.com / P.4
 Philipsmuseum / P.34-35
 Shutterstock / P.2, P.13, P.23, P.28, P. 36-37, P.40-41
 Stedelijk Gebied Eindhoven / P.12-13, P.20-21, P.34-35, P.44
 Technische universiteit Eindhoven / P.27
 Wikipedia / P.4-5, P.34-35, P.44

CREATIEF CONCEPT, TEKST & REALISATIE

Total Identity, Eindhoven | Den Haag

DRUKWERK

Ando Graphic | Den Haag

CONTACT

Stadhuisplein 10
 Postbus 90150
 5600 RB Eindhoven

MET DANK AAN

Dick de Geus, Lorenzo Goudsmits, Juliana Drugdova, Gerard Kuijs

DISCLAIMER

Bij de samenstelling van deze publicatie is gebruik gemaakt van diverse bronnen en de informatie die door een aantal organisaties is verstrekt. De negen gemeenten van het Stedelijk Gebied Eindhoven kunnen echter de juistheid of nauwkeurigheid van de in deze uitgave voorkomende gegevens, informatie of meningen, noch met betrekking tot de geschiktheid daarvan voor enig doel, enige situatie of enige toepassing garanderen. De negen gemeenten van het Stedelijk Gebied Eindhoven zijn dan ook niet aansprakelijk voor eventuele schade, verliezen of andere gevolgen die zouden kunnen voortvloeien uit het gebruik van de in deze uitgave voorkomende gegevens, informatie of meningen.